

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بررسی اجمالی برخی از
زبان‌های شراب‌خواری

دوره ششم، شماره یک

نام جزوه: بررسی اجمالی برخی از زیان‌های

شراب‌خواری

نویسنده: هیأت تحریریه موسسه در راه حق

ناشر: موسسه در راه حق

نوبت چاپ: مکرر

تاریخ چاپ: ۱۳۹۶ هـ ش

چاپخانه: سلمان فارسی

نشانی: قم، خیابان آیت الله مرعشی نجفی (ارم)

کوچه ۲۰ - پلاک ۱۰ - موسسه در راه حق

تلفن: ۲-۳۷۷۴۳۲۲۱ (۰۲۵)

www.darrahehaq.com

سامانه پاسخگویی پیامکی: ۱۰۰۰۲۲۲۳۳۳

رایگان

فهرست مطالب

- ۹.....«نخستین دشمن بشر».....
- ۱۲.....چرا الکل حرام است؟.....
- ۱۴.....بررسی اجمالی برخی از زیانهای شرابخواری.....
- ۱۴.....۱ - زیان های فکری و روانی.....
- ۱۷.....تأثیر الکل بر نسل.....
- ۱۹.....زیانهای جسمی.....
- ۲۳.....میگساری، مولد جنایات.....
- ۲۵.....۲۰ درصد از سوء قصدها.....
- ۲۶.....زیان های اقتصادی و مالی.....

دوره ششم، شماره یک / ۵

پیش گفتار

رژیم سابق در طول سال‌های سیاه تسلط خود بر کشور به‌طور سرسام‌آوری شراب‌فروشی و می‌گساری را در ایران رواج و توسعه داد، به‌ویژه در تهران این بلای ویران‌گر ابعاد وحشتناکی یافت و نتیجه‌ی مستقیم آن، فساد چشم‌گیری بود که در طول آن سال‌های سیاه مخصوصاً در پایتخت همگان شاهد آن بودند.

و به همین جهت در طی مبارزات اخیر بسیار اتفاق افتاد که جوانان خشمگین مسلمان دگه‌های شراب و فساد را به آتش کشیدند و بسیاری از میکده‌ها را ویران ساختند.

۶ / بررسی اجمالی برخی از زیان‌های شراب‌خواری

امیدواریم اینک با پیروزی و شکوفائی انقلاب اسلامی این مایع پلید که مایه‌ی بسیاری از خطرات و فسادهای فردی و اجتماعی است، به کلی در جامعه‌ی مسلمان ایران کنار گذاشته شود و مبارزه‌ی قاطع با آنکه هم وظیفه دولت و هم وظیفه‌ی ملت مسلمان است.

* مردی در حال مستی، پدر خود را کشت؛

عزیز ۴۱ ساله پدر ۷۰ ساله‌ی خود اسدالله را که به وی پرخاش کرده بود چرا مشروب می‌خوری، کشت.

در بازجویی از چهار پدری که فرزندان خود را کشته بودند، معلوم شد که هر چهار، الکلی بوده‌اند.

«جراید»

دوره ششم، شماره یک / ۷

نکند دانا مستی، نخورد عاقل، می

ننهد مرد خردمند سوی پستی پی

چه خوری چیزی کز خوردن آن چیز، تو را

نی چنان سرو نماید به نظر، سرو چونی

«حکیم سنائی غزنوی»

هرگز طغیان خروش ناک رودهای بزرگ را

دیده‌اید؟

رود طغیانگری که سدی پیش روی ندارد؛ کف

بر لب آورده، توفنده و غران، می‌خروشد و پیش

می‌رود و هر چه بر سر راه می‌یابد از صخره‌های

عظیم تا درختان انبوه و تناور همه را یکجا می‌روبد و

درهم می‌شکند و با خویش می‌برد...

۸ / بررسی اجمالی برخی از زیان‌های شراب‌خواری

همچنین اسب توسن که رمیده باشد؛ سم می‌کوبد و یال می‌جنباند و می‌جهد و چهارنعل می‌تازد و هر چه بر سر راه می‌یابد، زیر سم ضربه‌های هلاکت بار خویش، خرد می‌کند و به پیش می‌رود تا مگر خود نیز به مانعی بزرگ‌تر از خویش برخورد و هلاک گردد.

الکل، اثری دارد نظیر طغیان رود و رمیدگی اسب سرکش؛ آن‌که مست می‌شود، می‌غرد، می‌توفد، عربده می‌کشد، ناسزا می‌گوید. کف بر لب می‌آورد و در مستی به تباهی می‌نشیند یا تباه می‌کند...

چه بسیار دوستان همدل و یکدل که بر سر یک میز، صمیم و همراه، به شادی و شادخوارگی می‌نشینند، اما چون به می‌خوارگی می‌افتند،

دوره ششم، شماره یک / ۹

اندک اندک سرها گرم می شود، خرد از سر می گریزد و
هیجان و خشم و بی خودی جای آن می نشیند...
رگ های چشم به سرخی می زند و دوست خواهی با
دشمن کامی جا عوض می کند...
ناسزا و جدال آغاز و چه بسا خون ها که ریخته
می شود...

«نخستین دشمن بشر»

قرآن عزیز درباره ی شراب تعبیر جالبی دارد:
«... همانا شراب و میگساری و... پلید و کردار
شیطانی است؛ از آن بگریزد تا رستگار شوید. همانا
شیطان بر آن است که با آن بین شما دشمنی و

۱۰ / بررسی اجمالی برخی از زیان‌های شراب‌خواری

کین خواهی برانگیزد و از یاد خدا و نماز بازتان دارد؛
آیا از آن دست بر نمی‌دارید؟^۱

نیروی ویرانگر الکلی، خرد را که عامل درک
خوبی از بدی است؛ از کار می‌اندازد.

عوارض ویژه‌ی آن در این عصر، خاصه در
شهرهای صنعتی بیداد می‌کند و چهره‌ی مرگبارش
چندان نمایان است که به گونه‌ی یک مشکل مهم

۱. سوره مائده، آیات ۹۱ - ۹۰: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ
وَ الْمَيْسِرُ وَ الْأَنْصَابُ وَ الْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ
لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُونَ، إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةَ وَ
الْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَ الْمَيْسِرِ وَ يَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَ عَنِ الصَّلَاةِ
فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ.

دوره ششم، شماره یک / ۱۱

جلوه گر شده و مسؤولان امور را به وحشت افکنده است.

تبهکاری‌های ناشی از استعمال آن، فزونی یافته و هرروزه قربانیان تازه‌تری می‌گیرد. چندی پیش پزشکان سراسر جهان در کنگره‌ای عظیم گرد آمدند و بار دیگر به عالمیان هشدار دادند که «الکل دشمن شماره‌ی یک بشر است...».

یوانکاره رئیس‌جمهور اسبق فرانسه، طی

بیانیه‌ی بی به مردم کشور خویش، چنین گفت:

«ای فرزندان فرانسه، بزرگ‌ترین دشمن شما

مسکرات است: از آن پیش با آلمان بجنگید، به نبرد با

شراب‌خواری برخیزید چراکه خسارات جانی و مالی

حاصل از آن از سال ۱۸۷۰ به بعد در کشور ما،

۱۲ / بررسی اجمالی برخی از زیان‌های شراب‌خواری

به مراتب بیشتر از خسارت‌های ناشی از جنگ با آلمان بوده است».^۱

چرا الکل حرام است؟

مفصل از امام صادق (علیه‌السلام) می‌پرسد:

چرا خداوند شراب را حرام کرده است؟

فرمود:.... چون شراب معتاد به آن را، به

ارتعاش مبتلا می‌سازد، روشنی و بینش را از او

می‌گیرد، شرف و غیرت و جوانمردی‌اش را زایل

می‌کند و او را به گناهکاری و به کشتن بی‌گناهان و

دوره ششم، شماره یک / ۱۳

ارتکاب زنا، دلیرمی سازد... برمیگسار، جز بدی و
پلیدی، چیزی افزوده نمی شود^۱...

مردی که به خدا ایمان نداشت از
امام (علیه السلام) پرسید: چرا خدا شراب را حرام
کرده است؟

فرمود: چون سرچشمه و ریشه‌ی همه پلیدی‌ها
و فتنه‌ها و فسادهاست؛ ساعتی بر می‌خوارگان
می‌گذرد که زمام عقل از کف می‌دهند، خدا را
نمی‌شناسند... پیر و شیطان می‌گردند، چون سررشته

۱. وسائل الشیعه، ج ۱۷، ص ۲۴۴، علل الشرایع، ج ۲، ص

۱۴ / بررسی اجمالی برخی از زیان‌های شراب‌خواری

خرد را در کف او نهاده اند، هر چه او فرمان دهد
می‌کنند هر چند بگوید به بت سجده کنید^۱ ...

بررسی اجمالی برخی از زیان‌های شراب‌خواری

۱ - زیان‌های فکری و روانی

«پرفسور باروک روان‌پزشک فرانسوی می‌گوید:

«منحنی افزایش بیماری‌های روانی مطابق با

منحنی افزایش شراب‌خواری است. عدم امکان به

۱. مستفاد از وسائل الشیعه، ج ۱۷، ص ۲۵۳. احتجاج، جزء ۲،

دوره ششم، شماره یک / ۱۵

دست آوردن الکل به هنگام جنگ، یکی از علل کاهش بستری شدگان آن زمان بود^۱.

دبیر کل کمیته‌ی مبارزه با الکل، در بیست و چهارمین کنگره‌ی بین‌المللی مبارزه با الکل، درباره‌ی تأثیر آن بر روان و خرد چنین گفت:

«بیماری هشتاد درصد از دیوانگان و چهل درصد از بیماران آمیزشی، در نتیجه‌ی استعمال مشروبات الکلی، بوده است. طبق تحقیق دانشمندان

۱. نشریه‌ی سمپوزیوم الکل در دانشکده‌ی پزشکی اصفهان سال ۱۳۴۴، انجمن اسلامی دانشجویان، دانشکده‌ی پزشکی اصفهان شماره‌ی ۷، ص ۷۴.

۱۶ / بررسی اجمالی برخی از زیان‌های شراب‌خواری

انگلیسی، ثابت شده است که نودوپنج درصد از دیوانگان بر اثر استعمال مواد الکلی دیوانه شده‌اند»^۱. «شدت رابطه‌ی جنون و الکلی، از مطالعات روانی و آمار مبتلایان... به خوبی آشکار می‌گردد تا جایی که دکتر «پارکر امریکایی»، نیمی از حوادث جنون و روان‌پریشانی‌ها را به الکلی نسبت می‌دهد و معتقد است که در کشورهای بزرگ، تعداد میخانه‌ها با شماره‌ی دیوانگان، تناسب مستقیم دارد. بنابراین، نخستین ضایعه‌ی الکلی از نظر روانی، همین زوال خرد و ادراک است»^۲.

۱. مکتب اسلام سال ۶، شماره‌ی ۵، ص ۳ (به نقل از مجله‌ی تندرست).

۲. نشریه‌ی سمپوزیوم الکلی در دانشکده‌ی پزشکی اصفهان، ص

دوره ششم، شماره یک / ۱۷

اسلام با توجه کامل به این زیان‌هاست که چنین جدی و با قاطعیت با شراب‌خواری مبارزه می‌کند و حرمت آن را اعلام می‌دارد.

تأثیر الکل بر نسل

تأثیر الکل چندان زیاد است که تا هفت نسل از زیان‌های آن در امان نیستند. اگر نطفه‌ی یک الکلی را در حال انعقاد جنین، در رحم، زیر میکروسکوپ بگذاریم می‌توانیم دید که بر اثر تحریک الکل، دچار تشنج شده است و به جای حرکت عادی، تند و سریع می‌چرخد!

الکل همان‌گونه که بر مغز مادر تأثیر دارد، بر جنین هم اثر می‌گذارد، تأثیر زیان‌بار آن بر «ژن‌های جنینی» به قدری است که باید از زبان آمار شنید:

۱۸ / بررسی اجمالی برخی از زیان‌های شراب‌خواری

«تنها یک درصد اطفال معتادان به الکل، کاملاً تندرست و نودونه درصد دیگر به انواع بیماری‌های جسمی و روانی گرفتار بوده‌اند»^۱.

طبق آماري که از بررسی وضع ۳۵۳ کودکی که در خانواده‌های الکلی پدید آمده‌اند، ۱۴۲ نفر بی‌عار و ولگرد و مستمند و ۷۴ نفر علیل و ناتوان و ۷۶ نفر تبه‌کار و ۶۱ زن رقاچه بوده‌اند!

زنان آبستن باید بدانند که علاوه بر زیان‌هایی که خود از مصرف الکل خواهند برد، کودکی که در شکم دارند نیز در امان نمی‌ماند، حتی بچه را نباید به

۱. فوائد و مضرات مشروبات الکلی، ص ۵۸.

۲. نشریه‌ی سمپوزیوم الکل، ص ۶۹.

دوره ششم، شماره یک / ۱۹

دایه‌ی الکلی سپرد زیرا شیری که به او می‌دهد، الکل دارد!

الکل اثر مستقیم و نامطلوب بر اعضای تناسلی دارد و از این راه سلامتی نسل‌های آینده را تهدید می‌کند^۱.

علاوه بر تأثیرات مستقیم الکل، باید زیان‌های روحی پرورش یافتن کودک در محیط ناسالم یک خانواده‌ی الکلی را نیز، از نظر دور نداشت^۲.

زیان‌های جسمی

به گواهی دانش گسترده‌ی امروز، الکل بر همه‌ی بدن به‌ویژه دستگاه گوارش، زیان می‌رساند:

۱. بررسی فرآورده‌های الکل، ص ۱۵۶.

۲. نشریه‌ی سمپوزیوم، ص ۴۷.

۲۰ / بررسی اجمالی برخی از زیان‌های شراب‌خواری

فشارخون را بالا می‌برد.

ضربان قلب را زیاد و تنفس را مشکل می‌کند.

موجب بروز «گاستریت» که سبب خونریزی

شدید معده است، می‌گردد و هم باعث به وجود

آمدن «سیروز» یا تشمّع کبدی که خطر مرگ به همراه

دارد، می‌گردد^۱.

الکل با بروز سل نیز ارتباط زیادی دارد: آمار

تلفات بیمارستان «کوت» شیکاگو، نشان می‌دهد که از

۳۴۲۲ نفری که به بیماری سل مرده‌اند، ۴۹٪

شراب‌خوار افراطی و ۳۴٪ معتاد به الکل بوده‌اند^۲.

۱. نشریه‌ی سمپوزیوم الکل، ص ۲۹ - ۲۲.

۲. مفاسد شراب، سید صادق شیرازی ترجمه‌ی: علی کاظمی،

دوره ششم، شماره یک / ۲۱

کمپانی‌های بیمه‌ی عمر می‌گویند که باتجربه دریافت‌ه‌ایم که عمر معتادان به الکل ۲۵ تا ۳۵ سال کمتر است.^۱

طبق آمارهای نشریه فرانسوی «آ.وتر. سانته»، در فرانسه منشأ مرگ تعداد زیادی از مردم، تشمّع کبدی (سیروز)، که بیماری مبتلایان به الکل است، می‌باشد. به این مرگ‌ها می‌توان مرگ‌هایی که به ظاهر عنوان‌های دیگری دارند اما در واقع علت اصلی وقوعشان الکل است را افزود؛ مثلاً:

۸۰ درصد سرطان‌های مری.

۷۵ درصد حوادث رانندگی.

۱. مجله‌ی خواندنی‌ها، ۴۷/۹/۳۰.

۲۲ / بررسی اجمالی برخی از زیان‌های شراب‌خواری

۳ درصد حوادث کاربرد اثر مصرف الکل
پیش آمده‌اند.^۱

مجله‌ی علمی «نظام پزشکی» می‌نویسد:

«امروز معلوم شده است که الکل یک محرک
مرکزی مغزی نیست بلکه تضعیف‌کننده‌ی (دپرسور)
آن است و حتی با مقدار متوسط موجب تخریب
کفایت عمل شعوری می‌شود.

شراب‌خواری مزمن باعث کار دیوپاتی
شراب‌خواری می‌گردد که یک نارسایی قلبی است و
بیماران الکلی به تدریج بدان دچار می‌شوند. فشار
وریدی گردن بالا می‌رود؛ کبد بزرگ می‌شود، کم‌کم
آسیت و در پی آن خیز پاها بروز می‌کند؛ گاهی علت

۱. بررسی فرآورده‌های الکل، ص ۱۴۵.

دوره ششم، شماره یک / ۲۳

بروز این عارضه نقص متابولیسم و درواقع یک سوءتغذیه است که غالب بیماران الکلی بدان دچارند»^۱.

میگساری، مولد جنایات

پیامبر ما (صلی الله علیه واله) فرمود:

یکی از پادشاهان بنی اسرائیل، مردی را ناگزیر کرد که به انتخاب و اختیار خویش باید یکی از این اعمال: شراب‌خواری، قتل، زنا، یا خوردن گوشت خوک را انجام دهد و گرنه او را خواهد کشت. آن مرد، شراب‌خواری را برگزید و چون مست شد، همه‌ی کارهای دیگر را نیز انجام داد.^۲

۱. نظام پزشکی سال ۲، شماره‌ی ۴ - ۵، ص ۳۶۹ - ۳۶۲.

۲. الغدیر، ج ۶، ص ۲۵۷.

۲۴ / بررسی اجمالی برخی از زیان‌های شراب‌خواری

آری، دانش جرم‌شناسی نیز با اتکا به آماری هولناک، الکل را ریشه بسیاری از جنایات و آن را یک بلای بزرگ به‌ویژه در جوامع صنعتی و پیشرفته، می‌داند.

دانشمندی به نام هیوگر Heuger در یک سخنرانی (به مناسبت سالگرد تأسیس مجله‌ی علوم در ۱۹۵۶) آماری از جرائم مختلف ناشی از شراب‌خواری در فرانسه را به شرح زیر برشمرده است:

۲۰ درصد از جرائم سرقت.

۳۰ درصد از جرائم ضد اخلاق عمومی.

۶۰ درصد از قتل‌های عمدی.

۸۰ درصد از آتش‌سوزی‌های عمدی.

دوره ششم، شماره یک / ۲۵

۲۰ درصد از سوءقصدها

و سرانجام ۷۵ درصد از نزاع‌های توأم با ضرب و جرح، ناشی از الکل و در حالت مستی بوده است.^۱

امام صادق(علیه‌السلام) با توجه به همه‌ی زیان‌های خانمان سوز الکل می‌فرماید: خداوند بر همه‌ی گناهان و کارهای زشت و پلید قفلی گذارده که کلید آن می‌گساری است.^۲

^۱. نشریه سمپوزیوم الکل، ص ۶۶.

^۲. وسائل، ج ۱۷، ص ۲۵۱: إِنَّ اللَّهَ (عَزَّوَجَلَّ) جَعَلَ لِلشَّرِّ أَقْفَالاً وَ جَعَلَ مَفَاتِيحَ تِلْكَ الْأَقْفَالِ الشَّرَابَ.

زیان‌های اقتصادی و مالی

می‌خوارگی، ضربه‌ی سنگینی بر پیکر اقتصاد ملت‌ها وارد می‌آورد زیرا پولی که خانواده‌های الکلی برای آن می‌پردازند، اگر فراهم آید، رقم بزرگی خواهد شد که با آن بسیاری از مشکلات مالی خانواده‌ها حل می‌شود؛ یا دست کم هزینه‌ی تحصیل فرزندان خانواده‌های متوسط، فراهم می‌گردد.

مجله‌ی سویسی «گازت دلوزان» در شماره‌ی

فوریه‌ی ۱۹۶۰ می‌نویسد:

مردم آمریکا در ربع آخر قرن اخیر، بیش از دو برابر مبلغی که برای مؤسسات فرهنگی خود خرج می‌کنند، صرف مشروبات الکلی کرده‌اند.^۱

۱. فوائد و مضرات مشروبات الکلی، ص ۱۱۲.

دوره ششم، شماره یک / ۲۷

متأسفانه، حتی دولت‌ها به طمع منافع مالیاتی
الکل، در توسعه‌ی مصرف آن می‌کوشند و دیگر به
بودجه‌های سنگینی که در ترمیم مفاسد و ضایعات آن،
صرف می‌شود؛ توجهی نمی‌کنند!

این نمونه‌ی بی‌است از زیان اقتصادی که به
دولت و ملت وارد می‌آید؛ و این به‌جز زیان‌های
بسیار دیگری است که از این رهگذر به هم می‌رسد
نظیر هزینه‌های سنگین زندان‌ها، بیمارستان‌ها،
تیمارستان‌ها و...

هیچ جامعه‌ای که آتش الکل به خرمن هستی
آن گرفته است از چنین زیان‌هایی در امان نیست
اینک، شکوه کلام خداوند را در مورد شراب (و
قمار) چشمگیرتر می‌بینیم که منافع مادی آن‌ها را در

۲۸ / بررسی اجمالی برخی از زیان‌های شراب‌خواری

برابر زیان‌های مادی و معنوی که ببار می‌آورند، ناچیز
شمرده و امر به پرهیز کامل از آن‌ها فرموده است:

«قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ
مِن نَّفْعِهِمَا...»^۱.

برخی می‌پرسند که بدن ما نیاز به الکل دارد و
روزانه مقداری الکل برای آن ضروری است، پس چرا
حرام باشد؟

می‌گوییم: نیازمندی‌های بدن، از طریق طبیعی
با صرف غذاها تأمین می‌گردد بدین معنی که اندام
داخلی، چون آزمایشگاهی منظم، نیازمندی‌های بدن
(از قبیل آهن، مس و...) را، خود با تجزیه و تحلیل

۱. سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۲۱۹.

دوره ششم، شماره یک / ۲۹

موادی که در غذاها وجود دارد، به دست می‌آورد و به نقاط مورد لزوم می‌فرستد؛ آیا هیچ عاقلی به حکم نیازی که بدن به آهن یا آهک، دارد، براده‌ی آهن می‌خورد؟! یا کاسه‌ی آب آهک سر می‌کشد؟ به همین قیاس، نیاز به الکل نیز، به طور طبیعی در بدن برآورده می‌شود و هیچ خردمندی نباید به بهانه‌ی این نیاز، شراب بنوشد چراکه همچنان که سر کشیدن آب آهک، زیان‌های مرگبار به همراه دارد، نوشیدن الکل نیز، سخت مضر و مرگبار است.

مگر میلیون‌ها انسان که در عمر خویش لب به

مشروبات الکلی نمی‌زنند، نیاز به الکل ندارند؟

اگر این نیاز چندان زیاد است که باید از خارج

تأمین گردد؛ پس چرا اینان، بی‌آنکه در عمر خود لب

۳۰ / بررسی اجمالی برخی از زیان‌های شراب‌خواری

به آن بزنند زنده مانده و بلکه بسیار سالم تر از کسانی هستند که مشروب می‌نوشند؟! و از آنان بیشتر عمر می‌کنند؟!

این بهانه‌ها توجیه شخصیت‌های پوشالی افراد کم اراده و بی‌ایمان است و هرگز مجوز نوشیدن الکل هرچند که کم باشد نباید بشود زیرا طبع افزون طلب انسان؛ چون سد شکسته شود، به کم بسنده نمی‌کند و همین که جرعه‌ای درکشید، کار را به جایی خواهد رسانید که فریاد بردارد:

بیا و کشتی ما در شط شراب انداز!

امام صادق(علیه‌السلام) از قول رسول خدا(صلی‌الله‌علیه‌واله)، فرموده است: «هر مست‌کننده‌ای حرام است».

دوره ششم، شماره یک / ۳۱

کسی پرسید: حتی یک جرعه؟
فرمود: آری، حتی یک جرعه از آن نیز حرام
است.^۱

و همو فرمود: «خداوند، شراب را چه کم و چه
زیاد حرام فرموده است همچنان که مردار و خون و
گوشت خوک را...»^۲.

زینده باد؛ کامی که سپیده‌ی پاک و نیالوده‌ی
اندام داخلی را به پلیدی تیره‌ی مشروبات حرام آلوده
نکرده است... و درود بر آن که اگر به نشیب جهل و
غفلت در غلتیده، از این پس با گام استوار، خود را از
این ورطه بیرون آورد و تن و جان را پاک گرداند.

۱. مستفاد از وسائل الشیعه، ج ۱۷، ص ۲۵۹.

۲. وسائل الشیعه، ج ۱۷، ص ۲۵۹.

۳۲ / بررسی اجمالی برخی از زیان‌های شراب‌خواری

پایان